

41 ДЕНЬ ЛЮТОГО

24 лютого

Щоб зафіксувати: прокинулися о 5-й ранку від звуків обстрілу.

За законом підлості закінчилася питна вода та сигарети. Вийшов надвір. Там собачники з вихованцями з осудом дивляться на людей з валізами. І це правильно, адже бігти, власне, нікуди. Обмінники закриті, біля банкоматів та пунктів продажу води черги. Пошурував до супермаркету, але там черга розміром з магазин. Згадав про павільйон з алкоголем та цигарками, що сховався у сусідніх дворах. Там нікого. Переді мною дівчина з кишеньковим песиком меланхолійно купила стіки та каву. Я купив сиги та воду. Кава у мене є. Ні я, ні ця дівчина нікуди не побіжимо. Це наш дім.

Хлопець і дівчина в дорожньому одязі спокійно йшли вулицею, тримаючись за руки. У хлопця за плечима місткий рюкзак, з якого стирчить здоровенна бейсбольна біта. Така гарна пара!

Тренер живе через дорогу. Вранці під час обстрілу трохи поіржали, потім він пішов до зали – тренити клієнтів. І тренує досі.

Алкоголь ніхто не купує. Овочі та фрукти теж не викликають інтересу. Бачив тільки одного дядечка, який пригортав до себе літруху горілки, і з тугою дивився на гігантську кільцевату чергу, вистояти яку в нього явно не було сили.

Найзворушливіша черга – до зоомагазину! Люблю їх!

Оскільки салон краси не скасував мій візит, то я, як годиться, поперся стригти бороду. На жаль, мене зустріли зачинені двері. Перспектива опинитися у зоні бойових дій із неохайною бородою, чесно кажучи, не надихнула. Терміново закортіло кави. З усіх місцевих кафешок лише "Гарні сусіди" виявилися гарними сусідами. Господиня вирішила відкритися незважаючи ні на що. І хоч каву, за її словами, вона востаннє варила перед війною (тобто 8 років тому), але й грошей за неї не попросила.

Дякую за смачну каву!

Тяжкі бої під Харковом. На Окружній, де ми влітку каталися на великах, знищено чотири російські танки. Чути, як періодично працюють системи ППО.

Учорашній список смішних планів на сьогодні:

Стрижка
Репетиція у філармонії
Виставка у Муніципальній галереї
Лягти спати якомога раніше

Дали гарячу воду.
Але відключили ліфти.
Громадський транспорт тепер безкоштовний.
Якщо страшно – йдіть у метро. Там безпечно.

В додаток про знайомства продовжують надходити повідомлення. Це само собою дивує. Люди хочуть знайомств і сексу. Доводиться відповідати:

– Та давайте вже після Перемоги. Нашої Перемоги!

Російські ЗМІ повідомляють:

Десятки невідомих танків знищено на підступах до Харкова.
На підступах до Харкова знищено десятки невідомих танків.
Просто навіть цікаво, чиї вони могли б бути?

Якщо розібратися, то в метро зараз навіть прикольно. Встановлено круті питні фонтанчики. Потяги стоять на станціях, у них грають діти. Можна погладити будь-яку собаку або зазирнути в переноску з кицькою... Ця ніч буде довгою. Але темрява розсіється.

Обов'язково.

Ночувати вирішили вдома, бо з нашим блядським цирком (5 котів та собака) вибратися в метро нереально.

З новин: У боях за Щастя було знищено два ворожі танки, один захоплений.
Вибачте старого драматурга, але в "У боях за Щастя" - це пиздата назва!

Друзька Іван, який залишився ночувати у метро, передає вам усім вітання.
І доброї ночі!

25 лютого

Ніч минула спокійно. Якби Харків захопили вчора, з наскоку, то це мало б катастрофічний деморалізуючий ефект. Але не було навіть паніки. Ми були налякані, розгублені, але не більше. І ніхто не готував окупантам (Боже, я пишу це слово!) хліб та сіль. Тільки сіль, блять!

(Сіль у мене є, треба сьогодні купити хліб, нові беруші та паперові рушники).

Так от, мабуть ми зараз ворогові не надто цікаві, брати нас довго і не радісно. Тому уночі бомбили Київ. Туди вчора весь день добиралося з Харкова багато моїх знайомих, щоб з'єднатися з сім'ями. Тепер усі вони під ударом.

Війна. День другий. У Харкові валить сніг.

Хочу сказати всім вологим мрійникам, що запостили з ранку мапи, на яких Харків узятий у кліщі та оточений: Хуй вам, а не Харків!

Олежа написав про вологих мрійників, а за вікном як захуярило! Дуже близько.

Почався обстріл. У Києві також.

Upd: фотку бомби, що не розірвалася, видалив з міркувань безпеки.

Біля Кінного базару та Академії Нацгвардії. Це трамвайна зупинка наступна від мене. На щастя, ця штука з неба не розірвалася.

Все ще вірите словам Путіна, що громадянське населення у безпеці?

В цей час дуже заспокоюють (без іронії) світлини, де тітоньки в зелених пуховиках прибирають сніг у Саржиному Яру, світлини працюючого транспорту...

Ще одну ідилічну картину спостерігав учора. Бабці з лавок біля під'їзду зникли. Замість них учора бачив трьох розкішних фей (35-40), які сиділи на лавці, палили та пили шампанське. І реготали, реготали голосами русалок...

Пішов за хлібчиком. Але виявилось, що черги в супермаркеті надто великі, а люди, що стоять у них, надто суворі, тому віддав перевагу точкам, які торгують легковажнішою їжею. В результаті хліба немає, зате є тістечка!

У "Кулиничих" одна продавчиня наставляє іншу:

- Ти як додому прийдеш – одразу вимикай слухавку. Інакше виспатися не дадуть.
- Якщо вимкну, то Васька з Петром у машини сядуть і з двох боків до мене одразу поїдуть.
- Не дають вони тобі відпочити.
- Це не вони мені не дають, а Путін.

Коли повертався додому, знову йобнуло. І чомусь згадав, як у фільмі "Люба моя людина" велика Цецилія Мансурова кричить під обстрілом і загрожує небу кулаком: "Послухай ти, фашист! Чорт! Припиняй!"

В особисті запитали про "п'яту колону". Нічого не знаю. У Києві ось сьогодні зловили самогубця, який різав шини біля військкомату. Чому самогубця? Ну просто біля військкоматів зараз найбільше патріотично налаштованих чоловіків. Від самосуду ідіота врятував поліцейський. Потім що ще...

Спіймали священика МП РПЦ, який фотографував пересування військ. Регулярно ловлять навідників та коригувальників вогню.

А в нас на районі вчора ходили якісь мудаки, котрі говорили зляканим людям, що в метро не пускають. Суки, а шо.

Ну ось, нарешті нормально звучать сирени оповіщення, а то ні хріна не було чути.

Над будинком низько пролетів реактивний літак (котики в шоці), чимось вистрілив чи щось скинув – дець щось вибухнуло. Почалася комендантська година, але сирени сповіщення чомусь не було.

Ця ніч буде дуже важкою, особливо під ранок. Це не я сказав, це слова мера Києва.

Весь день нас бомбили, по всій лінії фронту йшли важкі бої. Усім нам важко. Але моє серце, моя тривога, мої молитви сьогодні з киянами. Потрібно відстояти місто. Не можна, щоби ворог захопив нашу святиню. (Йосип дракий, це був пафос, але ви вже мені вибачте). Страху вже немає, є жага до перемоги. Ми всі її заслужили!

Ну й історія на ніч. Зі світломаскуванням квартири дуже смішно вийшло. Будинок так розташований, що вранці сонце світить прямо у вікна – спати неможливо. А влітку у Харкові ще й жахлива спека, просто нестерпна. І ось кілька років тому ми, змучені, замовили на вікна ролети – щоб максимально затемняли. І вийшло, що ролети у вікнах спальні та лоджії – подвійний захист. І у вітальні теж подвійний. А в кухні, трясця, тільки легка римська штора. Але! Виявилось, що за умов війни це великий плюс. Ніхто поночі не ходить у кухню, щоб пожерти.

26 лютого

Все проспав. Розповіли, що вже кілька годин періодично щось гупає, але незрозуміло. У Телеграмі люди припускають, що це артилерія. Але самі розумієте, ми ті ще фахівці. Про всяк випадок люди спустилися до сховища. Дізнався, що наша сусідка по тамбуру нікуди не поїхала, а вдень здебільшого сидить із молодшим сином у метро. Старший у неї хірург-травматолог. Вони потрібні на фронті. Уявив, як їй зараз. Ох.

Біля крамниці вже черга. Люди стоять за хлібом, незважаючи на повітряну тривогу. Я гуглю рецепти якогось простого хліба або коржиків. Трохи борошна в мене є. Київ вистояв. Живемо!

Ось Бог свідок, ніколи б не подумав, що опухла морда нашого Бубочки на тлі Будинку з химерами у Києві може викликати у мене сльози. І улюблений будинок цілий. І президент.

Ну, ви ж знаєте (сподіваюся), що після Другої світової війни від Харкова мало що залишилося. І як довго харків'яни відбудовували та облаштовували своє житло. Ті, хто мене читають давно, знають, що я облавив весь центр (і не тільки), що знаю кожен будинок у стилі конструктивізму (це мій бік), як я люблю це місто, як мені боляче бачити його недоліки... І ось дивлюся я зараз на фотки будинків, пошкоджених обстрілами, і думаю ось про що. Будинки ми поновимо, не питання. А ви – будьте прокляті!

Питання про "творчі плани" у мирний час викликало у мене трясучку, а вчора я поставив його собі сам. Олеже, а які у тебе творчі плани? Давно задумав п'єсу про мешканців харківського зоопарку, які були мимовільними та німими свідками того, що відбувалося з містом та його мешканцями. І дві історії я вже мав. Одна про художницю Зінаїду Серебрякову, яка в роки Громадянської війни поховала коханого чоловіка і (щоб не збожеволіти від горя) малювала фламінго, що живуть у зоопарку. Інша про жирафа (улюбленця всього Харкова), котрий на початку війни, коли зоопарк розбомбили, знайшов притулок в одному з під'їздів Будинку Саламандра. Його застрелив фашистський солдат. А третя...

Вчора російські війська розбомбили Екопарк Фельдмана, що на околиці. Частина тварин загинула. Ось про це й буде третя історія. Найстрашніша.

Черга в аптеку виявилася довгою. Не такою довгою як у супермаркет, просто довгою. Люди ж не лише для себе купують, а й для рідних та друзів. Так ось, як тільки я відкрив рота, щоб зачитати свій список, почався обстріл. Провізорша видихнула та продовжила працювати. А я спустився у метро.

Ура! Я купив хліб!!!

Зара було весело. Вийшов покурити з метро, а десть поряд гримить. І дуже. А я дивлюся – черга біля однієї крамниці розсіялася. Залітаю туди, озираюсь... І почуваюся мародером: очі розбігаються, не знаю, що хапати. Згадав про хліб, а його нема. В результаті схопив усе, що потрапило під руку, та й бігом до каси. А там жіночка допитує касирку: "Ці сирочки по акції?" Бляяяя!

Ну, в результаті виявилось, що забув масло та сметану. А хліб купив у вчорашніх тітоньок у "Кулиничках". Одна з них просила передати вам. "Якби у Харкові була паніка – хрін би я зараз хлібом торгувала!"

Собаці Тобі доведеться змінити графік своїх прогулянок. Комендантська година з 18.00.

А я ж маму не хвилюю, їй не можна. Мені також не можна, у мене вже один інфаркт був. І ми з нею одне одного не хвилюємо. Ну, тобто бережемо один одного, я у цьому сенсі. І ось сидимо зара, розмовляємо, я переповідаю якісь байки на кшталт тих, що вам розкажую, але з купюрами в страшних місцях... І тут як давай гупати. Та ще, сука, так голосно, що навіть моя глуха матуся в Єкатеринбурзі почула. І все зрозуміла. Так незручно перед нею за брехню. Капець.

Увечері зателефонувала сусідка. Та сама, про яку писав уранці. Сказала, що ночувати додому не прийде, вони із сином залишаться у метро. І, судячи зі звуків за вікном, дуже правильно зробила. Хотів уже лягти спати, але це той випадок,

коли беруші не допомагають. До мене прийшов кіт Яків і ліг поряд. Незрозуміло, хто з нас кого охороняє. Мені приємно думати, що я його.

Upd: пишуть, що це не "Гради", вони були вранці.

Пишеш приятелю по настільним іграм: не у вас там йобнуло? Близько, відповідає, але трохи убік. Пишеш іншому, який у тому боці, а він такий: я зараз на даху будинку, нічого не бачу. Волаєш йому: злязь звідти, дурило! І пишеш іншому. Ніхто не спить.

27 лютого

І знову чудовий сонячний день. Як і 24-го, коли все це розпочалося. Кіт Матвій лежить на підвіконні, слухає постріли і чекає на весну. Вона поряд!

До війни швидко звикаєш. Мої котики, наприклад, на обстріли майже не реагують. Люди адаптуються важче, але звикнемо і ми. Це буде тло, яке на певний час визначатиме нашу реальність. А воно таке, що нас збираються оточити. Це не нове. І не з блокади Ленінграду розпочалося. Інша річ, що місто чинить опір. Всередину прорвалися окремі групи ворога. Наразі городяни їх шукають, щоб військові та тероборона змогли їх знищити. Ось і у нас настав час хліба та солі (хуй вам!) коктейлів Молотова.

Харків вони не знають. Я це пам'ятаю по 14-му року, коли завезені до нас автобусами "харків'яни" прийняли ХАТОБ за будівлю Обласної адміністрації. Так от, зараз вони кинули свої палаючі бронемашини, переодягнулися в цивільне і намагаються загубитися в гігантському незнайомому місті, де, блять, і місцеві не завжди знають дорогу. Вірю, що їх упіймають.

Сьогодні ми всі сидимо у будинках чи сховищах. Надвір виходити небезпечно – там ловлять російських бандитів. У наших будинках тепло, є світло, газ та гаряча вода. Працюють крамниці та аптеки. Це означає, що десь на своїх місцях тисячі людей виконують свою роботу, щоденно здійснюючи маленький подвиг. Боже, бережи їх усіх.

Ось ти сортуєш сміття, потім збираєш у пакетик гівно за собакою, а десь далеко від тебе, сидячи в глибокому підвалі, лисий карлик дістає зі смішних штанців червону кнопку. Ти глибоко вдихаєш морозне повітря і йдеш додому, бо починається комендантська година. Дивне відчуття. Дуже дивне.

Цікавий момент. Приятель, який живе на Салтівці, не ходить під час обстрілів у метро, бо подруга сказала йому, що там "військові відловлюють хлопців і насильно відправляють у тероборону". І ось ця конструкція: "подруга сказала, що сама бачила" – вона мене майже переконала. Але!

За півгодини до цього моя мама, яка живе в Єкатеринбурзі, розповіла мені цю історію слово в слово.

Інформ – курва! — війна.

– А сьогодні менше стріляли.

– Ти просто звик.

28 лютого

«Числа не пам'ятаю. Місяця також не було. Було чорт знає що таке». А й справді: щоб дізнатися число і день тижня треба зазирнути в телефон. Зазирнув і не повірив. Минуло лише 4 дні. Вчора глянув у дзеркало, а звідти на мене подивився якийсь старий сивий дядько. Ми не впізнали одне одного.

Друзяка написав, що вночі стріляли, і він із трьох годин був у підвалі. Тільки-но піднявся до квартири – сирена, залпи і знову вниз. Ось така йобана фізкультура.

Лежиш такий, слухаєш "Гради" за вікном. І раптом – хоба! – трамвайчик їде. Мімімі!

Підло, жорстоко лупили "Градами" по північним околицям. Цілеспрямовано по житловим кварталам, де люди в цей час стояли в чергах за продуктами, водою та ліками. Так роблять у безсилій люті, коли не можуть взяти місто і знищують мешканців. Суки ви!

Як ти? Де ти? Сьогодні це найчастіші питання, звернені до харків'ян. Почну з другого. Я стояв у чергах за сигаретами. Це такі переважно чоловічі, мовчазні черги, куди жінки приходять, щоб поговорити. Курево у місті закінчується. Моє інтелігентське чистоплюйство не дозволило першого ж дня скупити всі стіки в крамниці. І ось сьогодні в черзі ми чули, як на півночі все грюкає, чула це й продавчиня, але продовжувала працювати, доки, нарешті, не витримала і зачинила віконце. Я пішов додому, несучи вкрай куций улов. З пішохідного мосту побачив, що наш проспект перекритий чимось на зразок гігантської барикади. Місто готове дати відсіч. І вороги про це знають. Єдине, що їм

залишається – боягузливо вбивати здалеку. Тому на перше запитання відповім так. Мені хєрово, але я не один такий. А разом нам норм.

Розповіли: Чоловік рвався до Тероборони. Дружина, дитина, батько після інсульту. Ледве вмовили піти розвозити хліб містом. Сьогодні, до речі, хліб роздавали безплатно. Але я віддав перевагу черзі за сигаретами. Вони вбивають. Але краще вони.

Ну, ви ж бачили ролики з полоненими російськими солдатами? Бачили, так? Усі вони стверджують, що їх обдурили: сказали, що везуть на навчання, а привезли до України. Ну гаразд, нехай. (Хоча наші військові стверджують, що це брехня і всіх контрактників інформували, куди везуть.) Але ті, хто сьогодні обстрілював житлові райони, чудово ж усвідомлювали, що виконують злочинний наказ. Як з ними?

Жахливий день сьогодні, тож історію на ніч треба позитивну. Тим більше, за вікнами щось знову гуркотить. Над нами живе пара з двома котами. Ховатися вони ходять до підвалу сусіднього будинку. Його на районі називають в'єтнамським, там велика діаспора, але зараз не про це. І ось мені всю дорогу було цікаво, як вони чисто технічно щодня проводять евакуацію себе та котів туди й назад. Сьогодні я це побачив, коли вранці пішов до крамниці. Стою в під'їзді, кризь немите вікно дивлюся на чергу біля магазину, яку видно, блять, аж із космосу... І тут знизу (ліфти не працюють) з'являються вони. Вона несе в руках клітку з одним котом, а ззаду, обливаючись потом, повзе він – з валізою та другою кліткою. І я подумав: Ото пиздець (закреслено) кохання!

1 березня

Ну що, от і перезимували.

З дитинства не люблю черги. От прямо-таки з Горбачовської Перестройки. Коли стоїш і не знаєш – за чим стоїш? І чи дістанеться тобі воно? Травмований чергами. А сьогодні зі зрання став, кінця краю їй не видно. І раптом так добре. Як у дитинстві.

"Два батони в одні руки!"

Думав, що більше ніколи цього не почую.

– Ананас? Ти купив ананас? Олег, купувати треба базові продукти - борошно, крупу, макарони і таке інше. Але не ананас!

– Я не міг його покинути. Йому було дуже самотньо серед гнилих мандаринів. Та й нічого базового вже не було.

Авіаудар по Майдану Свободи – головній площі Харкова. Бомба впала поряд із наметом "Все для перемоги", де працюють волонтери. Бомба впала поряд із наметом.

Боже, милий Боже, обіцяю тобі, що більше ніколи не назву Оперний театр "скотомогильником". Тільки не треба стріляти в нього. І в Філармонію теж, її ж тільки нещодавно відбудували. І в Зоопарк, у який були вбухані всі гроші світу, теж не треба. Там же звірі, вони не можуть самі врятуватися. Про людей ти й сам усе знаєш. Чи чуєш?

Вражає те, що відбувається в Куп'янську, мер якого здав місто окупантам. Люди виходять на вулиці із прапорами України, вимагають від загарбників покинути місто. Їх розганяють світло-шумовими гранатами, але вони збираються знову. Це їхнє місто, їхня земля.

І ось літає якась гнида на своєму реактивному відрі над великим містом та вибирає, куди скинути бомбу. Напевно, Господом Богом себе в цей момент відчуває. Не знаю. Гнида має ім'я та прізвище. Гниду вдома чекають дружина та діти. Пишаються, мабуть, татком. І ця гнида сьогодні когось уб'є.

Київ стоїть. Харків стоїть. Маріуполь стоїть. Стоять Чернігів і Запоріжжя, стоять Херсон, Бердянськ та Бровари. Хай так і буде.

Хвилина цікавої арифметики. Стратегічний бомбардувальник Ту-22М3 несе на борту 16 ракет. П'ять із них (але це не точно) він уже випустив. Питання: чи варто сьогодні лягати спати?

Гаразд, поки "довгий день прямує в ніч" напишу ось про що. 1 березня 2017 року у нашій квартирі з'явився кіт Яків. Це найсміливіший кіт із усіх, кого я знаю. Того дня він довірився мені, і я не можу його підвести. І решту чотирьох також. Тому я буду з ними. У підвалі нашого будинку, де ми, за ідеєю, повинні ховатися від російських (так, блять, підкреслюю це ще раз) бомб і ракет, живуть безхатні коти. Їх на регулярній основі годують дві місцеві тітоньки. Роблять вони це й зараз, коли із продуктами у місті скрутно. Мені нема чим їм допомогти, бо гроші зараз взагалі нічого не вирішують. Одна надія, що тітоньки, які добре пам'ятають життя при совку, робили якісь запаси. Є підопічні і у

мешканців сусідніх будинків. Особливо турбуюсь за огрядного рудого кота, який відіжрався до такого безсоромного стану, що його кураторки змушені були написати на стіні попередження – "Котів не годувати!"
За всіх турбуюся. Словесних та безсловесних.

З нічних діалогів:

- Треба Аллі зателефонувати. (Це хатня робітниця.) Дізнатися, як вона.
- Прямо зара?
- Ну а шо, все одно не спить.

У молодості я був дурний і любив Верді. Зараз я такий же дурний, але вже майже старий. І дуже люблю Пуччіні. Nessun dorma/ Не смій спати (а в Україні зараз мало хто спить) закінчується такими словами:

Годі цій ночі! Кваптеся вже, зорі!

Збирайтеся геть, зорі! Світанок – й виграв я!

Виграв я! Виграв я!

Це про нас!

2 березня

Засипати було страшно, а прокидатися радісно. Живі. День 7.

Новини ще не читав. Дивлюся, як вивозять сміття від будинку навпроти. Це важливіше.

Хотів докладно написати про наші загалом мізерні припаси, в яких для повноцінного раціону явно не вистачає білка, але в якийсь момент майже фізично відчув себе Львом Ніколаєвим – це найвідоміший хроніст фашистської окупації Харкова. Через два тижні після приходу німців він убив та з'їв сусідського кота. Тож не буду про жрачку, ну її. Про літак, який щойно скинув бомбу – також. Хочу вам сказати ось про що. Ми ж тут сидимо під обстрілами не тому, що нам це так подобається. Просто якщо ми здамося, і до нас прийде "руський мір", то життя взагалі втратить сенс.

Неможливо дивитись, як знищують те, що ти любиш. Але треба, щоби ніколи не забути.

Ось уявіть собі. Тривожна тиша. У двох телеграм-каналах читаю, що ту суку, яка вчора ввечері робила нам усім нерви, збили під Харковом. Офіційного підтвердження немає, тому все ще сцикотно. Вуха (воно у мене за ці 7 днів виросло до гігантських розмірів) сканує тишу...

І раптом! Ха-ха-ха! І потім – Ахаха! Виходжу на балкон. А за пустирем у нас альтанка, в якій літніми ночами бухає гопота (закреслено) молодь нашого району. І ось там зараз сидять якісь дівки і голосно регочуть. Ну дурепи!))

Черговий нічний авіаудар. Цього разу приліт був на Москалівці. Ми правда були в цей момент зайняті – прибирали з підлоги розбиту банку з маринованими огірками.

Зараз знову сирени.

Одним із найбільших страхів мого дитинства була ядерна бомба. Лякати нею радянських дітей починали досить рано: здається, класу з 4-го. Це була політінформація по суботам. Огляд міжнародного становища по радянських газетах мав робити хтось із учнів. У нашому класі це чудово виходило у Наташки Дмитрієвої. (Чия мама, до слова, досі впевнено тримає звання найхуйовішого кардіолога на Ельмаші). У 2008 році саме від Наташки (вже на той час дорослої пані) я вперше почув у побутовій розмові старих друзів про "геополітичні інтереси Росії", які просто зобов'язували її (Росію, а не Наташку) напасти на Грузію. Після цього ми вже не спілкувалися...

Минуло майже 15 років. І вже завтра (це не фігурально, а саме завтра) якась гіпотетична Наташка (ах, пардон, Наталія Євгенівна) розповідатиме школярам про геополітичні інтереси Росії на (саме "на"!) Україні. Сподіваюся, їм вистачить розуму їй не повірити і послати "нахуй". Хоча це утопія.

І, так, ядерної бомби я досі дуже боюсь. Бо у радянській школі нас вчили, що всім буде пизда.

3 березня

А насправді так вже було. Було так, що вранці прокидались і перша думка: як там Майдан? Чи стоїть? А потім жаклива кровопролитна війна, коли кожен ранок починався з втрат. А потім – забули. Точніше – дуже намагалися забути. Але ж війна не закінчувалася ні на хвилину. Усі ці 8 років.

Щодня, виходячи до крамниці або з собакою, зупиняюся біля ліфта і машинально натискаю кнопку виклику. Згодом згадую, що ліфти відключені. Кажуть, для формування звички потрібен 21 день. Не хочу. Пес старий, йому важко підійматися.

З розмови з тренером:

- Ну, дивись, тебе від вуглеводів не залило. А в мене от обличчя набрякло.

– Це тому, що регулярно плачу.

Зайшли з тренером перевірити зал щодо можливих проникнень. Там порожньо та дико холодно. Вирішили трохи зігрітися. Тобто, потренувались.

З розмов у черзі:

– Переді мною жінка стояла, вся в чорному.

– Зараз всі в чорному.

Абсолютно непристойно зрадів купівлі сосисок.

Голосове повідомлення у чаті будинку:

Жіночий голос (з трагічними нотками) Дорогі українські жінки! (Пауза.) Завтра... Третього березня... О чотирнадцятій годині... тридцять хвилин... за українським часом... (Пауза.) Місяць з'єднається з Нептуном...

Далі слухати не зміг. Іржав.

Сходив до друзяки у підвал, відніс каву та чіпси. Заодно перечекав літак. Їх ми боїмося найбільше. Хоча решта російської зброї теж неприємна. Розумієте, коли "високоточна" зброя накриває гаражний кооператив, то мимоволі виникають сумніви щодо його високоточності. У підвалі, до речі, затишно.

Сьогодні на переговорах Росія пообіцяла тимчасове припинення вогню та створення "зелених коридорів". І хуячить, і хуячить по Харкову з "Градів".

Upd: мене поправили, там було слово "можливо". "Можливо припинять вогонь". А ну це все змінює. Вони типу подумують, щоб тимчасово припинити нас вбивати.

А тепер із літаків бомбами по нам, бомбами...

І ось сиджу я у ванній, палю-боюся, як раптом з коридору лунає страшний скрегіт. Ну, ви розумієте мій стан... А це Казимиру Олеговичу, який у мирний час шарахався від кожного шереху, закортіло піти посрати. Я подумав, що якщо вже кіт не боїться вибухів, то і я не буду. Лайно прибрав, повернувся до вітальні. Тепер лежимо з котом, суворо слухаємо тишу.

Потяги продовжують ходити. Той чоловік, про якого мені розповідали, учора відправив сім'ю до Тернополя, а сьогодні записався до тероборони.

4 березня

Раптом усвідомив, що у хаті не прибирали 9 днів. Пропилососив, вимив підлогу. Такі прості дії, а стільки радості!

Згадав, як багато років тому перевозив до Харкова свою бібліотеку. І томик Кафки чомусь викликав підозру у російського прикордонника, який почав допитуватися про що цей Кафка пише. Я тоді шото белькотів, а зараз точно знаю, що Кафка писав правду.

Оскільки стояти у черзі нудно (і миттєво замерзають ноги), то розповім одну історію. 13 березня у Харківській Філармонії ми мали грати музичну виставу "Вільні птахи" з українськими піснями у стилі "вусатий фанк". Події відбуваються у 1979 році та пов'язані із загибеллю українського композитора Володимира Івасюка (погугліть, це цікаво!) І у п'єсі є героїня Анка – молода співачка з Польщі. Її батька вбили у "чорний четвер", під час робітничих заворушень у Гдині 1970 року, а брат зараз (в 79-му) стоїть біля витоків "Солідарності". А дівчина хоче співати. Співати як Ганна Герман. Співати так, щоб її почув увесь світ. Прекрасна мрія, якій не судилося здійснитися...

І ось у нас репетиції. І у актриси не дуже виходить (Аню, вибачте!) співучий польський акцент. Ну так буває, немає практики. Не біда.

І ось настає 24 лютого. Актриса весь день добирається з Харкова до Києва. І виявляється там під бомбардуванням. Вчора вона написала мені із Польщі. Анечко, люба, яка чудова нагода освоїти справжній польський акцент! І дуже вас прошу – співайте! Співайте так, щоб вас почув увесь світ!

Ну, власне, питання про евакуацію з нашою хвостатою бандою вирішилося саме собою. У зоомагазині немає переносок. Ми не поїдемо. Та не дуже й збиралися.

Вийшов зараз на балкон покурити. І тиша така, ніби нічого й не було. Тільки краплі води падають з даху та собаки десь гавкають. І раптом чую – дуже далеко дзвін. І в мозку одразу алярм! Церкви у нас зараз використовують для попередження про повітряну тривогу. Я одразу в слухавку – нічого! Виходить, здалося.

Ось людина таки дивна тварина. Обстрілюють – йому страшно. Тиша – йому тривожно. І немає спокою.

Ні-ні-ні, поки між Україною та РФ не буде збудовано гігантську стіну з мінними полями (можна рів з крокодилами, але їх шкода), у мене вдома завжди буде запас корму для тварин. І зброю я також куплю. І навіть навчуся нею користуватися. Бо нехуй!

Історія на ніч буде про червоних вовків. Ми їх більше знаємо як Рудих собак із "Мауглі". Коли Екопарк Фельдмана розбомбили, звідти на волю втекла пара червоних вовків. Їх бачили потім у різних місцях, але зловити начебто не намагалися. Цікаві тварини. Влітку майже травоядні, а ось зиму не дуже люблять, тому всіляко намагаються від неї втекти. Ну, в цьому саме зараз їм не пощастило – в Харкові лежить сніг. Живуть та полюють червоні вовки зграєю: у них там якісь особливі ритуали та своя техніка. І тут їм також не пощастило, бо полювати тут особливо нема на кого. Але! Вони нормально ставляться до падалі. А її зараз під Харковом навалом. Власне, ось історія цих вовків і буде третьою частиною п'єси про харківських тварин.

5 березня

Я проспав літак. В умовах війни ця фраза набуває зовсім іншого сенсу.

Бабуся стара. Бабуся пам'ятає бомбардування 1943 року. Бабусі дали список та відправили за сигаретами. Черга допомогла. 10-й день.

Розповіли страшне: ті, хто їде в евакуацію, кидають собак на привокзальній площі.

Друзяка пише, що на сьомий поверх почав підійматися без задишки. Ось я теж багато років умовляв себе ходити пішки. А тут, як кажуть, життя змусило. Зате до кінця війни у мене буде найкрасивіша і найпружніша дупа серед драматургів.

Усі живі істоти під час війни відчувають стрес. Навіть тарантули. У них це проявляється так: випадає шерсть на сраці. І павуки мерзнуть.

Спонсор хвилинки непотрібної інформації – волонтери харківського метро.

Не хотів це писати, але сьогодні артилерійський настрій. Харків та Белгород завжди були пов'язані один з одним. Ось і зараз ми з вами живемо за одним графіком. Ви чуєте постріл, а через якийсь час вибух у Харкові вбиває когось із нас. Не спите, суки? Знаю, що не спите.

6 березня

Дивна нині Прощена Неділя. Без прощення. День 11.

Так, ну молоко – все. У мене залишилася пара дитячих молочних коктейлів, з яких можна зварити кашу. І пакунок бананового. Решта молока у Харкові – дітям.

У нас поповнення – коти Микола та Сашок.

Друзяка відсипав сухого корму. З боєм вдалося взяти в крамниці котячі консерви та наповнювач. Коти будуть ситі та какати з комфортом.

Місто виїжджає. Легковушки йдуть колонами. За сусідкою приїхав старший син. Вона з малим та сестрою поїхали, кинувши дві машини. Біля під'їзду лежать зламані жовті троянди. Над ними блакитне небо. Вистоїмо!

Просто фіксую: за всі ці дні жодного разу не було бажання бухнути.

Розповіли: Чоловік із сім'єю 9 днів терпляче сидів у метро. На десятий почав збиратися в евакуацію. Виявилось, що нерви не витримали у коханки. Так і поїхали: він, дружина, діти, кіт та коханка.

Щодня дізнаюся щось нове про російське озброєння. Все це їздить, літає, стріляє в нас і вбиває. А потім горить, знищене ЗСУ, на дорогах та в полях України. Оссподи, це ж горять непобудовані російські дороги, будинки з теплими вбиральнями, школи, лікарні, наукові центри. Театри, нарешті. Все це горить і перетворюється на попіл.

Щойно над Харковом збили винищувач. Другий за сьогодні! Ви, мабуть, навіть не уявляєте, яке це щастя!

Біда в тому, що вони прилітають не поодиночі. Другий зараз убиває.

18.36. Захитався будинок.

Ага. Коли бомбануло, то разом усі сусіди згадали про світломаскування. Світло горить тільки в одного якогось ослойоба. Але, швидше за все, він просто заскочив у ванну і забув вимкнути. Зате які зараз зірки яскраві!

7 березня

Ранок 12-го дня Харків зустрів у званні міста-Героя.

У дитинстві, читаючи книги та дивлячись фільми про війну, завжди думав: як це жахливо – не дожити до Перемоги. Як паскудно вмерти в останній день війни. Або тоді, коли вона закінчилася. Зараз я дорослий і думка тільки одна: як жахливо померти на війні.

Це Харківський Будинок “Слово” – символ Розстріляного Відродження. Будинок, де мешкала українська інтелектуальна еліта, знищена у 20-30 роках минулого століття. Вчора цей будинок розстріляли знову.

Люди тікають. Пес ліг на місце, де стояла автівка, щоб зігрітися.

Друзяка (гад такий) зара написав: ну що, чекаємо 18 годин? Так, у цей час (або трохи пізніше) до нас зазвичай хтось та прилітає. Знаєте, ось ранкові бомбардування я не чую, бо сплю в берушах. Вдень стою у чергах або знімаю стрес у холодному залі. І не страшно. А ось після початку комендантської години настає жопа.

Бомба вчора впала неподалік від площі Руднева, де у друзяки маленька швейна майстерня. Ми сьогодні так і не знайшли в собі сили і сміливості сходити та подивитися що і як. Схоже на страх дізнатися страшний діагноз.

8 березня

Думаю, сьогодні багато чоловіків у Харкові раді, що не треба дарувати жінкам квіти. І не тому, що війна та квітів не дістати, а тому, що їхні жінки далеко – у безпеці. Безпека (наскільки вона взагалі можлива) сьогодні – найкращий подарунок.

А свято буде. Обов'язково.

О! Ви просто не уявляєте, як вмінуть веселитися у підвалах та бомбосховищах!

Сьогодні 13-й день війни.

І я вперше пам'ятаю число та місяць.

Харківський художній музей втратив скло на вікнах та частину вітражів. Їх вибило вибуховою хвилею. Співробітники рятують колекцію російського живопису. Російського живопису! (Вона і справді чудова. Рідко в якому російському місті таку зустрінеш.)

Зустрів жінку з тюльпанами.

Найскладніше зараз утриматися між ейфорією та смутком. І тим, і тим наповнені зараз не лише соціальні мережі, а й наші серця. Ну, от сьогодні в місті було тихо. Волонтери дарували жінкам тюльпани, і вперше з початку вторгнення було багато посмішок. Переживемо цю ніч, а далі подивимося.

Салтівка стала спальним районом, де вже два тижні ніхто не спить.

9 березня

14-й день. Два тижні Україна бореться.

Друг із Росії написав: путінський телевізор розповідає, що міста брати не збиралися. Навіщо тоді приходили? Себе показати? Ну, ми подивилися – гівно. Саме час відповісти. А по путінському телевізору можна розповісти, що перемогли.

Не знаю, чи правда, але кажуть, що пілоти винищувачів відмовляються літати на Харків. Не з людяності, ні, просто бояться, що їх зіб'ють. Або причина якась інша... Але! Нас сьогодні весь день відстрілюють з гелікоптерів.

Вчора надумали випрати речі. Постільна білизна збилася в кавалок і барабан машини почав мірно і глухо гепати. Здригалися всі. А сьогодні друзяка розповів, що у нього сталася така сама оказія. І сусідка знизу підняла тривогу – думала, що мародери ламають двері. Пікантності додало те, що сусідка глуха.

Знаю, що багато людей сподіваються після війни повернути своє старе життя. Але так як раніше вже не буде. До цього треба звикати вже зараз.

Салтівка палає. Я не знаю, як там ще примудряються жити люди.

10 березня

-10. Сильний вітер. І злі думки, що не всі окупанти прокинулися сьогодні у своїх окопах. Сьогодні буде важкий день. День 15.

Звуки війни. Мозок постійно шукає їм мирні аналоги. Ось десь далеко б'ють молотком по залізній балії. Або трясуть лист жерсті – так у театрі імітують грім. Або швидко відкорковують багато пляшок шампанського. А ось описати звук "Смерчу" мирними словами у мене не виходить. Сьогодні "Смерчі".

Під час читання книг про війну мене завжди пригнічувала одна особливість радянських письменників – їхня зневага до побуту. Ну, тобто 21-22 червня 1941 року майже всі описували яскраво і детально, комусь з авторів навіть вдавалося захопити настрої наступних декількох днів сум'яття і тривоги, коли хліба в крамницях вже не було, а цукерки і тістечка ще залишалися. (У нас, до речі, було так само). А потім радянські письменники робили "монтаж" – і читач одразу опинявся в дупі. Ну, тобто у зимі 41 року. Але, трясця, ось ці перші тижні та місяці тилового життя величезної країни, цей перелом настроїв, ця моторошна перебудова свідомості – все це найчастіше залишалося за кадром. Зараз унікальна нагода все це відновити для літератури: пережити та описати. Щоб ніколи більше не повторювати.

Я застав всього чверть 20 століття, але минуле століття завжди заворожувало мене насиченістю драматичними подіями та фантастичними людськими долями. Однак сьогодні маю визнати, що і нинішнє століття здатне мене здивувати. Одна з найкрасивіших актрис російського театру (це моя особиста суб'єктивна думка), яка нещодавно чудово зіграла у гучній прем'єрі в Пітері (ця думка критиків), зараз перебуває в маленькому польському містечку на кордоні з Україною, повному українських біженців, де працює в кімнаті матері та дитини. Це один із найправильніших вчинків на цій війні!

11 березня

День 16. Бомбили Дніпро, Луцьк та Івано-Франківськ.

Забув розповісти. Друзяка таки сховав перевірити свою майстерню. Там все дуже сумно. Комунальники почали розбирати завали, але пішов сніг. Зараз там кучугури.

Зі снігом у нас завжди було кепсько. Минулої зими відзняти його мені вдалося лише 2-3 рази. А кілька років тому в цей час в'єтнамці із сусіднього будинку вже завзято грали у волейбол. Нині в'єтнамці виїхали. Всі. Їхній будинок стоїть порожній. Усюди сніг. Сонце. Саме те для лижної прогулянки.

Підбила ж нечиста лягти подрімати. І сниться, що з розетки стали вилазити довгі чорні хробаки, які намагалися залізти у вуха. І я навіть відео зняв. Намагаюся швидко завантажити його в інтернет, але, як завжди уві сні, ніхріна не виходить. Телефоную друзям: заткніть вуха, кажу. Не вірять. І переконати неможливо. Плюнув і прокинувся. Шия затекла – болить. І прикро, що сон такий банальний. Про шкоду пропаганди можна було б цікавіше.

Коту Казимиру вже досить багато років. Більше 10 років тому ми разом переїхали до Харкова з Пітера. Він мій друг, мій брат. І він курець. Пасивний, але затятий. Коли я перейшов на Айкос, кіт Казимир навіть образився. І ось зараз стіки не купити (хоча Айкос надіслав сьогодні повідомлення, що відновлює роботу у деяких містах), довелося перейти на звичайні сигарети. Під час нічних повітряних тривог я палю у ванній. І кіт Казимир вишкрябається туди, щоб посидіти та пасивно покурити. Пускаю, звісно.

12 березня

Мороз та сонце. Цілий день працює ППО. Зважаючи на те, що звук інший, я роблю абсолютно дилетантський висновок, що це якісь інші (нові) установки. Народу на вулиці дуже багато. Коли йдуть запуски ракет, ніхто не реагує – звикли. Кілька разів у мене запитали дорогу до крамниці та Нової пошти. Люди роблять вилазки зі своїх районів у пошуках продуктів і гуманітарки. На лавки повернулися бабусі. Напевно, незабаром весна.

Власне, не особливо здивувався, почувши перехоплення телефонної розмови, в якій один із окупантів зізнається, що їм наказали стріляти по цивільних у Харкові. Наше місто розчарувало російського фюрера, тому він збирається нас знищити. Всіх.

Щоб хоч якось упоратися з новими панічними атаками, сів слухати Бетховена. Ось просто тупо 2 частина 7 симфонії. У виконанні різних оркестрів. І натрапив на запис 1943 року Берлінського симфонічного під керівництвом Вільгельма Фуртвенглера.

Ну і виявилося, що я, по суті, ніколи раніше не чув справжнього Бетховена. Зрозуміло, що Фуртвенглер присвятив цьому композитору все своє життя. (Як Гульд присвятив своє Баху.) Але, блять, я не можу зрозуміти, як він зумів досягти такого звучання оркестру, який не ділиться на групи, а живе як один організм. Відчуття, що музиканти навіть дихають однаково. І історія, яку розповідає ця музика – це історія майбутньої трагедії німецького народу. Прийдешнього краху цілої нації.

Та й загалом запис цікавий. У 1943 Берлін вже регулярно бомбили союзники. У листопаді явно була паливна криза, бо вся зала кашляє та шморгає носами. Тобто мерзли капітально. Але це так, невеликий штрих до реалій тієї війни.

13 березня

17 день. ~~Вже немає такої залежності від новин. С час на рефлексію. І онанізм.~~

Про авіаудари по Львову ви вже знаєте.

Були на Кінному базарі. Там, в принципі, можна купити все. І навіть зовсім екзотику: у куточку мутний дядько торгував дивними сигаретами, серед яких я зміг упізнати тільки Opal, який при совку палив мій батько. Інші марки мені були не знайомі. Друзяка пояснив, що це контрабанда із ДНР. У цьому плані я йому довіряю; друзяка один раз уже втік від "руського міру", але той прийшов по нього і сюди. Бомбу, яка впала і не вибухнула першими днями, вже прибрали. Це місце на проїжджій частині зворушливо обгородили.

Погуляли. Заодно й поплакали.

На вулиці ламкий підлітковий крик:

- Підор, блять!

- I'm glad to see you, mudak!

І вони обіймаються: патлатий українець та довготелесий прищавий африканець.

Майже діти.

Ми ж хліб до війни практично не їли. Шкідливо ж. Ага. А зараз прямо-таки до істерики: хліб закінчується, треба хліба купити, де хліб!

Отака, блять, травма поколінь. Тому що це не я говорю, це голоси мами моєї, її двох братів та бабці з дідом.

Із евакуації написала сусідка. Чи правда, що Харків здали? Цією супер-новиною з нею поділилися батьки її двоюрідної сестри, котрі живуть у 602-мікрорайоні. Хочеться запитати: Ви там йобнулись, чи що?!

Давно ми не мали історії на ніч. На самому початку цього століття Женья Тропп нам сказала: "На Апрашці розпродають біноклі. Ви ж збираєтеся стати театральними критиками? Так от – бінокль вам знадобиться". І я пішов на Апрашку. Там і справді були біноклі, але не театральні, в яких скільки не крути коліщатко, ніщо ближче не стає. А такі нормальні тактичні біноклі. (Тут я відразу згадав, як у Єкатеринбурзі на гастролях балету Ільзе Лієпи мій сусід по ряду дістав гігантський морський бінокль і вирячився на мускулистих танцівників.) І я купив найменший. Але навіть він дозволяв розглянути, скажімо, голого Семака на сцені МДТ у всіх подробицях. Так ось сьогодні я його дістав. Це привіт із минулого театального життя. Дістав, щоб більше не плутати зірку з ворожим дроном. Або навпаки.

14 березня

Серед ночі прокинувся від вибухів. Чути було навіть у берушах. Пішов покурити у ванну. Дорогою зайшов на кухню за попільничкою і впустив ложку. Усі прокинулися. Трошки послухали війну і повернулися спати.

Вранці дізналися, що ЗСУ розпочали контрнаступ під Ізюмом. День 19.

У якомусь мультику було. Людина з кухлем кави в руці відчиняє двері, за нею чудовисько. Воно гарчить, у чоловічка від звуку волосся назад. Людина зачиняє двері.

От зара так було. Кава, двері. Тільки замість чудовиська потужний звук вибуху. І волосся на голові я не маю. Каву випив. І навіть покурив.

Харків'ян учора лякали не лише тим, що місто здають. Тренер розповів страшилку, мовляв, з розбомбленого зоопарку нібито втекли голодна левиця і ведмідь.

Вранці зникла вода. І стало зовсім сумно.

Коли йшов на тренування, побачив поряд із будинком машину водоканалу. З'явилася надія. Потім отримав на Новій пошті посилку з котячим кормом, відправлену з евакуації хазяйкою Сашка та Миколи. Повеселішав. Воду дали – взагалі радість.

Весь день страшні обстріли.
Надворі порожньо і красиво.

Сфоткав удень, коли біг (ну не біг, а пересувався короткими перебіжками) на тренування. От все, як я люблю. Сирена волає, бахає так що присідаєш, ракети ППО шарудять над головами, а дідуньо вигулює онуків.

Як химерно тасує колоду доля. Ось актриса російська Ольга Кабо позує з "кумедною" футболкою із зображенням ракетного комплексу. Через кілька років вона зіграє в моїй п'єсі харків'янку, яка дивом вижила під час окупації міста. А півгодини тому я виходжу на сходи свого будинку в Харкові, щоб подивитися, як через дорогу горить багатоповерхівка, в яку потрапила ракета. Коло замкнулося. Ні, сьогодні я точно не засну.

Отже, сьогодні ввечері за допомогою ракет "Іскандер" росіяни успішно димілітаризували у Харкові супермаркет електроніки, базар та продуктову крамницю.
А я нарешті заклеїв удома вікна.

15 березня

До звуків війни додався ще один – коти намагаються віддерти скотч із заклеєних вікон.
20 день. Ми живі.

Собаку дуже цікавлять нові свіжі ями на тротуарі – не відтягнеш. Світлину жертви вчорашнього ракетного обстрілу публікувати, як ви розумієте, не буду.

Лайфхак: краще просто відразу забити в телефон номер поліції свого району, ніж потім, повідомляючи про виявлений труп, записувати на снігу цифри, які тобі продуктують по 102.

Ніч яка, Господи! Місячна, зоряна:
Ясно, хоч іголки збирай...
Мені більше подобається в оригіналі Старицького.
Зі згадкою Бога.
І так, сьогодні у Харкові саме так.

16 березня

Оссподи, звідки у них стільки снарядів?! 21 день.

У порожньому місті працюють білборди з рекламою концертів, які ніколи не відбудуться. Виглядає трохи апокаліптично.

– Як ситуація?
– Та пострілюють.
Подобається мені слово "пострілюють". Це колись десь хтось у когось стріляє, але тебе це начебто не стосується.

Завжди драгували мелодраматичні ефекти, але реально пробиває, коли бачиш на дитячому майданчику кинуті похапцем ходунки, за якими ніхто не повернеться.

Сьогодні у спортивному залі з кожного вікна було видно стовпи диму. Прильоти у різних кінцях міста.

Я не вмію пекти вуха Амана. Та й не єврей.
Шарлотка. Просто шарлотка.
Вийшла як до війни. Навіть краще.

Бомбу було скинуто на Драматичний театр Маріуполя, який був притулком для багатьох городян. Кількість жертв з'ясовується.

Мабуть, немає такої неядерної зброї, яку б окупанти ще не застосували проти мирних людей – сказав Зеленський.
Бог свідок – це правда!
І ми всі – свідки.

Щоразу, ввечері виходячи на балкон покурити, я дивлюся на вікна будинку навпроти, що світяться. (Яке там у сраці світломаскірування, якщо "Іскандер" може хуячити з території Росії). Так от, я дивлюся на вікна останніх поверхів, що світяться, і думаю ось про що. Якщо ракета потрапить у будинок, то цим людям точно пизда. Стовідсотково.
Цього вечора я планував інший пост. Якийсь позитивний, чи що. Але нерви не витримують. Вибачте. Добраніч.

17 березня

Мені потрібні нові беруші. Старі зламалися, я чую у них війну. 22 день.

На Кінному (критому) базарі вантажник провіз повз чергу тачку з порожніми піддонами. Ті, хто з жахом не присів, хотіли його лінчувати.
Я, до речі, присів.

Бомбосховище у театрі витримало удар.

Тренер скаржитися: нема з ким познайомитися, дівчат у місті майже не залишилося. (Там було не так, але передаю за змістом). А від старих подруг у Вайбері йому надходять повідомлення про зміну їх номерів слухавок на європейські. В нього сьогодні День народження. Подарував йому баночку червоної ікри. Горілка у нього є.

Думав, що всі дивитимуться на мене, який гуляє з молочним протеїновим коктейлем. Але люди зараз дивляться нагору, де половину бездоганно чистого неба заволік чорний дим.

Місяць майже не видно через дим.
Натомість дим видно всьому місту.
Пожежа триває вже п'ять годин.

Ось жіноча рука кріпить на заднє скло автомобіля рукописну табличку "Діти".
На зоокрамниці написано "Переносок немає".
Листок на залізних дверях "Ключі від підвалу у XX квартирі".
А ось автомобіль із табличкою на лобовому склі – там написано "Хліб".
Місто спілкувалося цими короткими нотатками, в яких були тільки тривога та страх.
Так було у перші дні.
Сьогодні, прочитавши одне з рукописних послань, залишене на розбитому в мотлох жигульку, я розсміявся.
"Магазин "Галя Балувана" відкритий".
Ми точно переможемо!

18 березня

"Першою метою після Перемоги буде трохи схуднути".
Це була перша думка 23 дня.

Пиздануло. Потім ще. Затремтіли шибки, спрацювали сигналізації машин. Перечекав. Висунувся з нірки – подивитися. І бачу: з балкона будинка, що стоїть перпендикулярно, теж висунулися. Щоб витрусити килимок.

Думаю, за ці тижні ви вже вивчили вид із мого вікна. Не знаю як вас, а мене він зовсім не тішить. Я дивлюся відео з різних куточків України – і майже всюди вже весна. А вигляд із мого вікна нагадує сад Велета з казки Оскара Вайлда. "Єдині, хто був задоволений, це Сніг і Мороз. «Весна забула цей сад, – кричали вони, – от ми і житимемо тут цілий рік!» Сніг покрив траву своїм широким білим плащем, а Мороз пофарбував усі дерева сріблом. Потім вони запросили до себе Північний Вітер, і той прийшов, загорнутий у хутра. Він цілими днями ревів у саду і завивав у димарях. «Це чудове місце, – сказав він, – ми мусимо запросити в гості Град»"
Так, блять! Ось тільки "Град" тут точно не треба! Досить нам уже цих "Градів"!

19 березня

Через повномасштабне вторгнення РФ майже чверть населення України була змушена покинути домівки – ООН.
Ми у Харкові. 24 день.

Сусідка повідомила, що повертається. Я здивувався: обстріли ж не припиняються. Виявилося – за речами.

Діалоги у черзі:
– У нас не підвал, а бомбосховище.
– Бомбі все одно.

Оскільки до Сашка та Миколи додавалася ще трикімнатна квартира, то вирішено було пустити туди людей, чиє житло постраждало внаслідок бомбардувань. І ось хазяйка котів по якомусь складному родинно-дружньому ланцюжку знайшла мешканців. Заїхали стара з дочкою. Перше (і єдине) про що попросили – це увімкнути телевізор та інтернет. І ось там, у цьому нескінченному цифровому просторі, вони й жили кілька днів, зовсім не виходячи на вулицю. Іноді

тільки питали: як там – "назовні"? (Продукти їм зрідка привозив син старої, який служив у теробороні.) І весь цей час ми годували котів (у них строгий графік, один раз на день, інакше у Миколи забори) і вигрібали гівно з лотків, бо пані було не до цього. Але потім почало щось відбуватися. Першим по пизді пішов графік годівлі. Коти вміють випрошувати їжу. І перед їхнім шантажем важко встояти. Дочка старої не встояла. (Через що Микола залетів на потужний забор, але проносить зара не купити, тому він просрався сам). Потім дочка старої навчилася прибирати гівно. Вчора спитала, де у нас на районі крамниці. А сьогодні пригостила млинцями, які напекла. Досить смачні. Подивимося, що буде далі.

Сусідка приїхала дуже швидко. Пробула годину. Так дивно знати, що десь поряд не бомблять.

Я продовжую вам розповідати історії. Але дуже хочу, щоб ви знали і розуміли, що обстріли Харкова тривають. Обстріли Маріуполя та інших міст тривають. Нас вбивають! Кожну хвилину. У друзяки кіт та кішка. Кішка молода, допитлива, все їй цікаво. І якщо за вікном починається обстріл, то вона вже на підвіконні, щоб подивитися хто і куди летить. Друзяка називає її кішкою-ППОшкою. Кіт, навпаки, старий. Він і потрапив до цього будинку вже старим. У нього було нелегке життя і мріялося, що хоча б залишок життя kota пройде у спокої та безпеці. Але, як кажуть, хрін там. Кіт при обстрілах нервує. Друзяка розповідав, що старий водив його до гардеробу і показував, що от тут ось можна сховатися. Коротше, коту в хаті страшно. І друзяка наважився перенести його до підвалу, незважаючи на пил та бруд. І на чужий незнайомий простір, наповнений (до того ж) чужими людьми та запахами, які лякають. Щоб коту було простіше адаптуватися, друзяка перетягнув у підвал килимок із ванної, на якому той обожнював спати до війни. І ось цей шматочок дому, цей острівець спокою серед війни, він дуже важливий. І не лише для старого kota. А й для кожного з нас. Навіть якщо ні дому, ні спокою вже нема.

20 березня

25 день. Повітряна тривога. Я палю на лавці. Повз проходить літня пара. Гучно стріляє зенітка.

Жінка охає та присідає.

– Льюлю, не починай. Це наші.

– Все одно страшно.

– Я тобі вже пояснював: є вибух і є постріл. Це постріл.

– Сашо, ти ж не знаєш, куди прилетить.

– До тебе прилетить. Прямо до кишені.

І вони продовжили променад.

Зараз була моя черга гуляти з собакою.

Надворі порожньо. Ну, майже.

До нас підбіг мопс, що сопів і крехтав.

Його хазяйка сказала:

– Можна ми привітаємось? Це наш друг.

Собаки в цей момент радісно обнюхували один одного піпіськи.

– Я бачу, – не став заперечувати я.

По дорозі назад Тобік задумався між поверхами і забув, що ми вже погуляли.

Довелося його розчарувати.

Сонце сьогодні червоне та втомлене. І я також дуже втомився.

З настанням темряви дурилом кричать не тільки сирени, а й коти. Березень же.

21 березня

Прокинувся під вибухи. Під вибухи зробив горнятко еспресо та покурив на балконі. Під вибухи читаю новини про вибухи. 26 день.

А на вулиці прямо-таки движуха.

Люди гуляють, користуючись сонячним днем.

Сидять на лавочках, займаються спортом.

І все це під оглушливу канонаду.

У будинку напроти живе людина-маяк (Фейсбук вперто намагається виправити маніяк). Днями був повний Місяць, так от його вікно затьмарювало місячне світло.

А взагалі, за моїми спостереженнями, людей у сусідніх будинках побільшало. І це тільки ті, хто не дотримується світломаскування.

Знаю, що люди хвилювалися. Кабанчики, які жили біля "стежки здоров'я" на Білгородському шосе, – живі! Їх бачили.

22 березня

Я не перечитую прожите. Є лише сьогодні. 27 день.

Зара було смішно. І зовсім не смішно.

– Так! Є сім'я із Салтівки. Квартиру розбомбили. Вискочили майже голі. Потрібно одягти хлопчика. Це терміново.

Ну, я ж починаю поспіхом згадувати, що у мене є на хлопчика...

– Зріст 184, розмір ноги 44. Є що?

А в мене ж зріст 175 і нога 41. Я ж набагато менший за сучасних хлопчиків.

Ну, щось таки знайшли.

Це я до того, що якщо треба на хлопчика S-XL з маленькою ногою, то у мене є.

Пропонують інтерв'ю. Відмовляюсь. А що я можу розповісти? Переказати новини? Зайнятися (вибач, Господи!) диванною аналітикою? Не знаю... Харків величезне місто. І я бачу його життя лише з вікна квартири. Або гуляючи районом. Або ось друга надіслав відео, де вони із Саймоном гуляють біля будинку. І я бачу, що в них на подвір'ї чисто. Значить – там прибирають. Значить – місто живе. У нас із двору вивезли сміття. Правда, двірника давно не видно і тому брудно. Але я знаю, де знайти мітлу. Вона стоїть у нашому під'їзді між 3 та 4 поверхами. Більше мені нічого розповісти.

Гугл повідомляє про відміну повітряної тривоги. І чергово запитує, чи не хочу я щось змінити в налаштуваннях. Ок, Гугл! Дуже хочу! Хочу, щоб одразу після відміни, коли я виповзаю на балкон покурити, нічого більше не вибухало. Чи можна так зробити? Мовчить.

Полагодили сирени. І вечір відразу перестав бути млосним.

23 березня

28 день. За весь цей час я бачив лише один танк. Мені, мабуть, більше не треба.

Про подарунки. Вони змінилися, так. Нині нас тішать зовсім інші речі. Сьогодні у стрічці прочитав, що дівчина отримала на ДН святковий "тортик" із батона з ікрою мойви. Я подарував тренеру на ДН баночку червоної ікри. А він розповів про компанію, яка у перші дні виявилася відрізаною від світу у замиському будинку. Там іменинниці подарували банку з помідорами, виявлену у погребі, де вони ховалися. Дівчатка в тютюновому павільйоні рахували копійки, щоб придбати в подарунок мамі пачку дорогих (а інших уже не було) сигарет та банку розчинної кави. П запитала мене, щоб мене зараз порадувало. Я довго думав, а потім зрозумів. Довоєнний туалетний папір та паперові рушники. Людині так мало потрібно.

Побачив другий танк. Дуже чепурний, з українським прапором. Добрий знак.

У вітальні бахнуло. Серце скотилося у п'яти. Це кіт-зараза скинув на підлогу переноску. І заліз у неї. Коли бахнуло вдруге, то першою була думка про переноску та можливе вбивство кота в стані афекту. А, ні, виявилось, що на район прилетіла ракета. Було дуже голосно.

Я всі чотири тижні думав, що це мені здається. Грішив на хворе серце, на високий тиск, на постійне недосипання і стрес, на чорта в ступі... Але ні. Треба визнати. Я відчуваю, як під час обстрілів вібрує будинок. Навіть якщо в цей момент не чую вибухів. Десь далеко від мене в тіло міста впиваються снаряди та ракети. І тремтіння землі передає повідомлення про це на великі відстані. І мій будинок це відчуває. І я також це відчуваю. Всім тілом. Навіть якщо не чую.

24 березня

29 день. "Майже половині українців, а точніше 44%, в умовах війни довелося тимчасово розділитися зі своєю сім'єю".

Знаєте, ось у голлівудських фільмах-катастрофах є такий пересічний сюжет, коли під час глобального пиздецю всі дії головного героя (якщо він, звичайно, не зайнятий порятунком планети) спрямовані на те, щоб зібрати разом єдине, що йому дороге – свою сім'ю. Я такі фільми ніколи не любив і не розумів. Власне, я і в своїх п'єсах завжди піддав інститут "традиційної" сім'ї критиці, вважаючи "осередки суспільства" в принципі дисфункціональними.

Так ось, я – помилявся. Заради своїх рідних людина готова на все. Навіть померти.

В крамниці:

– А що це за ковбаса у вас? Ось червона така. Без етикетки яка.

– Це на зразок (знижує голос до шепоту) Московської, але без мускатного горіха. Братимете?

– Та ну, нахуй.

У крамниці дві каси — одна працює безготівково, інша тільки за готівку.
Літня пара стає за мною.
Вона питає чоловіка:
— Тут за готівку?
Він мовчить.
— За готівку тут, не знаєш?
Мовчить.
— То що, за готівку?!
Тут його прориває:
— Людо, блять, я тобі втретє відповідаю! Я не знаю!

Вчорашній приліт до центру Харкова крилатої ракети "Калібр", випущеної з корабля в районі Севастополя, емоційно не зачепив ніяк. А от від "Градів", якими розстріляли чергу за гуманітаркою на Салтівці, дуже боляче. Є загиблі та поранені.

Дуже сильно хочу Боржомі.
Завтра піду шукати.

25 березня

Виспатись сьогодні не дали. Обстріл розпочався о 5 ранку. Ранок вийшов задимлений. Ніби восени палять листя. Але це не листя, це горять чийсь життя.

У Харкові такий клімат, що ми з пуховиків одразу переходимо на шорти. Але є 2-3 дні, коли сонце гріє, але не пече. Коли можна сидіти на лавці, підставивши обличчя його променям. Сьогодні був саме такий день. І здавалося, що все добре. Ну, майже добре. Особливо якщо не дивитися вгору, де в небі висять дими пожеж. Краще дивитися як Саймон (кіт друзяки) ганяє подвір'ям голубів. І уявляти, що війни немає.

26 березня

31 день. Сонячний ранок, я виспався, повітряну тривогу відмінили, не моя черга гуляти з собакою. Коротше, все чудово. І ось дзвонить той, хто гуляв із собакою. Бери подушки, корм і спускайся вниз. Спустився, блять. Двоє цуценят. Подобиці будуть пізніше.

Це виявились два хлопці. Вони причепилися до якогось чоловіка біля Кінного базару, просили пожерти. Потім прибули до нас. Отримали старий двоповерховий котячий будиночок для житла, миски та купу жрачки від усього будинку. Вже освоїлися, охороняють свою територію. Але при цьому довірливі та доброзичливі.

Пара спостережень

1. По суботах у нас більш-менш тихо. У російських солдатів банний день?
2. На гарячому молоці з'являється пінка. (Не бачив її вже багато років). Молоко стало якіснішим?

Новини від хлопців. Їх забрав до себе сусід зверху. Ніч вони проведуть у нього, а завтра за допомогою волонтерів будуть відправлені до Черкас. Котячий будинок та посуд переходять у володіння дворових котиків.

Зауважив для себе, що паніку (якщо вона не йде з російської сторони і не є частиною інформаційної війни) розганяють свої, що перебувають у місцях, де відносно безпечно. Наскільки я розумію, вони щиро хочуть вберегти тих, хто на їхню думку в даний момент під ударом. Але, на жаль, ми під ударом цілодобово, без будь-яких перерв та вихідних. Тому ми (ну, здебільшого) абсолютно ігноруємо загрози, які починаються зі слів "тільки не став питанням". Друзяці якийсь час тому пропонувалося, не ставлячи запитань, жахнути з горла пляшечку йоду. Мені пощастило трохи більше: лише попросили (не ставлячи запитань) терміново закрити вікна і заклеїти всі щілини. Так, я знаю, що загроза хімічної атаки є цілком реальною. Але, трясця, я не можу не ставити запитань. І маю протигаз.
Надобраніч.

27 березня

32 день. Прокинувся сьогодні із відчуттям катастрофи. Театр нікого не врятував. Нічого не вийшло і, в принципі, можна розходитися. А потім подумав про глядачів. Наших українських глядачів. Моїх у тому числі. Які зараз воюють, волонтерять, рятують життя своїх та чужих дітей. Вони у Києві, Харкові, Одесі, Запоріжжі та Сумах. Вони у тих містах, де взагалі немає театру. Але все одно вони наші глядачі. От заради них це все. Заради них це свято. День театру.

Оскільки найчастіше питання останніх днів було, як не дивно, про Боржомі, то повідомляю, що колега привезла мені сьогодні пляшку цього божественного напою. І ще багато чого привезла із Полтави, що порадує не тільки мене, а й увесь наш звіринець. А Боржомі питиму потроху, як дороге вино. Як, власне, і заповів мій гастроентеролог, який радив висипатися, уникати стресових ситуацій, правильно харчуватися та підігрівати Боржомі до температури 36,6. Цікаво, де він тепер? Сподіваюся, у доньки у В'єтнамі. Купається в теплому (як Боржомі) морі та їсть фрукти...

Нова традиція: як тільки відбій повітряної тривоги так одразу – хуяк! Друзяка з підвалу навіть не виходить, поки цей "хуяк" не пролунає.

28 березня

Фіни кажуть: Idästä ei tule muuta hyvää kuin aurinko (Зі Сходу не приходить нічого хорошого, крім Сонця). 33 день.

Вчора знову приїжджала сусідка. На цей раз із молодшим сином. Дуже хоче додому, але боїться за малюка. "Може, за тиждень?" Я сказав, що краще за два тижні. Вона чомусь зраділа. Вперше чув, щоб вона розмовляла українською. Сподіваюся, її хлопчик знатиме мову. Це зараз дуже важливо.

29 березня

Перша думка з ранку: як посівна? Почнуть вчасно?

34 день.

Машин на вулицях стало, як до війни. А світлофори ж не працюють. І ось я щоразу почуваюся грузинською бабусею, яка в годину пік намагається перебігти проспект Шота Руставелі. (У Тбілісі найшалапутніші бабусі). А днями йду на тренуку і зупиняється патрульна машина. Ну я зважаючи на воєнний час, троха очконув. А це вони мені на переході поступилися дорогою. Няшки!

У нас на районі алкоголем торгує лише одна крамниця. По суті, нічого більше там і не купити. Наслідки її роботи добре помітні вранці, коли район наповнюється запашними червонолицими громадянами. А сьогодні увечері був перший п'яний скандал. Парочка з'ясовувала стосунки на пустирі між будинками. Крики, істерика, матюки, зізнання у коханні та прокляття. Глядачі, що заповнили балкони, хоч і обіцяли викликати поліцію, але, судячи з усього, були навіть раді виставі. Неначе довоєнні часи повернулися. Комендантську годину, до речі, ніхто не скасовував.

Із позитивного. Перестав дивитися на ніч жорстокі фото та відео з трупами. Дивлюся, як рум'яний і веселий волонтер евакуує на своїй вантажівці звірів з розбомбленого ЕКО парку Фельдмана – макак, гігантських черепах, кенгуру та тапірів.

30 березня

На пошту йшли через приватний сектор. Не називатиму вулицю. Там усе у вирвах. Виглядає так, ніби проїжджу частину обстрілювали з гармат. Причому році так у 43-му, при відступі німців. Подумали, що місцевій громаді після війни треба заяву подати на відновлення дороги. Так і написати – нас бомбили. Але не вказувати хто і в якому році. Коли минули вулицю – вдарили зенітки. Що характерно – жоден собака не загавкав. Звикли. 35 день війни.

Якщо хтось із котів нервує від пострілів зенітки чи вибухів десь поруч, то я їх одразу гладжу. Не показую, що це небезпечно. Цікаво, а з дітьми це проходить?

З листування:

– Я сьогодні не хочу у підвал.

– Ось як!

– Ну блін (

– А потреними сіднички?!

– Ахаха. Дали відбій.

Гігантська заграва.

Такого ще не було.

31 березня

Всю ніч було відчуття їзди на єбучому тракторі – будинок здригався. Обстріл нон-стоп.

36 день.

Ми почали інакше говорити.

Привітання "Доброго ранку" використовується зі знаком питання. Або замінюється чимось нейтральним. Домовляючись про зустріч, додаємо: "якщо все буде гаразд" або "якщо будемо живі". Ну, або "Бог дасть".

Тренер: "У квартирі жарко, а вікна відчиняти страшно". Топлять на совість. І бомблять також.

Історія на ніч буде моторошна, тому розповім її коротко. Ну, ви пам'ятаєте двох симпатичних песиків, які до нас прибилися, а потім були евакуйовані з міста. І минає буквально день-два і мій пітерський другяка, який активно моніторить українські телеграм-канали, надсилає мені повідомлення: "Це не ваші пацани?" До повідомлення додається коротке відео, дивитися яке я не рекомендую нікому. І не лише на ніч, а взагалі – у житті. Там у глибокому яру лежить труп російського солдата. Точніше, небагатоцько того, що від нього залишилося. І ось у розкритій грудній клітці, серед білих ребер, вовтузиться двоє цуценят, весело обгризаючи кістки мерця. І ви не повірите – виліті наші пацани. Чорний і білий з цятками на боці. Потім до них приєднується третій...

Навіщо я розповів цю історію. Напевно, тому, що у звичайному житті мій друг ніколи не надіслав би це відео, а я ніколи не став би його дивитися. Більше того, у звичайному житті це відео навряд чи було б колись зняте. Та й людина на ньому у звичайному житті навряд чи опинилася б у яру і її б не обгризали собаки. Але зараз не звичайне життя. І я не знаю, коли воно знову стане звичайним. Але дуже цього хочу. А поки мене (трохи) заспокоюють такі слова: «Час кохати і час ненавидіти, час миру у час війни» - Еклезіаст 3:8.

1 квітня

37 день у Харкові. На районі - стихійні суботники. Другяка поцупив на закинутому будівництві порожній мішок і збирає сміття навколо будинку. Якась жінка біля стадіону підрізає кущі. Дівчина сапає землю під балконом. На березі висить її куртка, з кишені якої долинає пісня:

У высоких берёз свое сердце согрев,
Унесу я с собой, в утешенье живущим,
Твой заветный напев, чудотворный напев,
Беловежская пуща, Беловежская пуща.

2 квітня

Вночі ракети впали на Полтаву. Мирного неба немає ніде.
38 день.

Про цукор. Вразив один знайомий російський "зумер", який виклав в інсту (напередодні її заборони в РФ) сториз, де обурювався, що в улюбленій кав'ярні немає цукру. Ну, типу, це два різні види цукру. Є той, за який б'ються скаженні бабці у крамниці, і є інший – у хіпстерських кафешках. І ці два види цукру у нього голові ніяк не з'єднувалися. Ехх... якби проблема була лише у цукрі.

Дош. І незрозуміло: грім чи ракети? Дивне відчуття.

3 квітня

39 день. Ранок починаю з прокляття. Горить Одеса.

Така маленька Буча.
І стільки болю.

Харків'яни розслабилися. Це правда. Сьогодні вдень пройшовся центром, де основні руйнування, а назад повертався через маленький дитячий парк у нас на районі. Коли заходив – бахнули зенітки. Дві бабці на лавці навіть не перервали розмову. Собачники не зупинилися, а собаки не гавкнули. Я дійшов до другяки, він спустився і ми біля під'їзду випили каву, яку я приніс. Зенітки продовжували гатити. Ми почули звук літака. Сирен не було.
– Безпілотник, мабуть, збивають, – сказав другяка. І глянув на двері до підвалу.
Але до підвалу ми не спустилися. Допили каву і я пішов додому. Вже там дізнався, що цей літак убив на Одеській 7 людей. І перед очима стоїть знімок із двома бабцями, які лежать поруч із лавкою. Також, мабуть, навіть вухом не повели, коли почули зенітки.

4 квітня

40-й день.

Зателефонувала хатня робітниця. Вона живе на Героїв Сталінграду. (Осподи, росіяни до нас з денацифікацією прийшли, а ми тут ще декомунізацію до ладу не починали). Так от, вчорашні 7 трупів (зокрема дві старенькі біля лавки) – це якраз поряд з її будинком. Наші кажуть, що це був обстріл із систем залпового вогню, а ми з другякою виразно чули літак. Хатній робітниці, зрозуміло, від цього не легше – у квартирі вибило все скло. Допомогти в цій

ситуації можна було лише співчуттям та грошима, що ми й зробили. Але я не про це. Швидше за все, незабаром "асвабадітелі" знову спробують нас звільнити. На цей раз остаточно. Як вони це роблять всі ми чудово побачили у Бучі та інших містах. Маріуполь теж перед очима. Єдине, що нам залишається – це вірити у ЗСУ. Ну, і допомагати їм у міру сил.

"Тиха українська ніч". Воно й не дивно – комендантська година. Стою на балконі, курю.

Раптом із темряви далекий голос:

– Слава Україні!

Чоловічий голос.

Тверезий.

Ну, я волати не став.

Просто тихо відповів:

– Героям слава!

5 квітня

41 день. Вчора запитали: чи буде національна жалоба? У нас вона щоранку. Вся країна мовчить в пам'ять про загиблих.

Важко про таке писати. Але події останніх тижнів так щільно накладаються одна на одну, що між цими пластами виявляються поховані емоції. Я нічого не запам'ятовую. Днями для Фінського національного радіо попросили начитати фрагменти моїх записів, і я не впізнав свої тексти. Не впізнав і заплакав...

Так ось. На самому початку в місті пропало молоко. Вже почали роздавати гуманітарку, але молоко – як годиться лише сім'ям з дітьми. І раптом – якесь диво! – сусідка принесла цілу баддю сметани і поділилася. Потім зателефонував тренер і сказав, що поруч із його домом роздають якийсь кефір чи йогурт. Наступного дня з'явилося молоко.

Постачальник наш, харківський – Агромол. І я чомусь одразу згадав свого гастроентеролога, який лаяв цю фірму за дешевизну продукції. Мовляв, ну не може бути нічого якісного за такі гроші. Але вибирати не доводилося. Я пішов і купив молоко. Упаковку з шести пляшок. Одну відніс друзі. І це молоко в мене досить довго не закінчувалося, а коли закінчилися, то виявилось, що Агромол більше немає. Крамниця поряд із будинком тренера не працювала. Не відкрилася вона і пізніше. Нещодавно ми дізналися, що Агромол більше немає в прямому і страшному сенсі. Їхні ферми в Кутузівці були знищені російськими військами. Жахливі кадри мертвих корів з телятами. Сотні тварин. Їх розстрілювали прямо у корівниках. Навіщо?

А щоб у нас не було молока. Ось навіщо.

Вчора спостерігав дивовижну картину. Аж зупинився позирити. (З розвагами у нас нині туга). На іншому боці проспекту, біля входу до відділення Нової Пошти стояли люди у червоних формених жилетах працівників. Вони піднімали над головами пласкі білі коробки і кидали їх униз. Коробки падали на тротуар із гучним пістолетним звуком. Співробітники знову піднімали їх та кидали. І так кілька разів. По звуку це нагадувало запеклу стрілянину. Завмер увесь проспект. Дивне видовище. Потім дійшло: вони кидали на тротуар брикети спресованих заморожених стегенець, щоб поділити їх на окремі фракції. Згадав, що все це бачив у 90-ті.

Прильоти.

Бачу спалахи.

Чую вибухи.

Рахую секунди між.

Кілометра 2 від нас.

Забув написати:

Сьогодні вранці, вийшовши з квартири, знову натиснув кнопку ліфта.

Звичка не з'явилася.

Не можу звикнути.

Не можу.

Ні.

Цікаво, а коли люди зрозуміли, що Друга світова війна – це надовго?

Харків, 09.04.2022

(c) olegmihajlov1975@gmail.com

(c) Переклад: Костянтин Солов'єнко, k-solo@i.ua